

Bild 1. Från årsmötesförhandlingarna i Söderfors.

TILL VIKSTA, SÖDERFORS, TEGELSMORA OCH ÖRBYHUS

FORNMINNESFÖRENINGENS ÅRSMÖTE OCH VÅRUTFLYKT 1953

Vid Upplands fornminnesförenings vårutflykt söndagen 31 maj 1953, vari deltog över 400 personer, besöktes nordligare delar av landskapet. Första uppehållet gjordes i Viksta kyrka, där efter sommarsalmen »Den blomstertid nu kommer» komminister K. E. Nymansson hälsade färdledarna välkomna till Vikstabygden, som nu stod i sin fagrade sommarskrud. Fornminnesföreningens ordförande landshövding Georg Andrén uttalade minnesord över friherrinnan Wera von Essen, friherre Louis de Geer till Leufsta och konstnären John Österlund. Komminister Nymansson lät åhörarna uppleva Viksta kyrka århundrade för århundrade från 1200-talets slut och fram till 1930-talets restaurering. Efter den stämmingsrika högtidsstunden fortsattes färden mot Söderfors bruk, varefter samlings skedde vid den s. k. Gamla museibygnaden, uppförd av Adolf Ulrik Grill som naturaliemuseum i slutet av 1700-talet. Brukschefen, direktör P. G. Brännström, höll från museibygnadens trappa ett

högt skattat tal, vari drag i brukets historia från 1676, då Claes Depken Anckarström här anlade en ankarsmedja, fram till 1907 då bruket övergick till Stora Kopparbergs Bergslags AB, tecknades. Direktör Brännström avslutade sitt anförande med att till färdelstagarnas hörbara förtjusning meddela att bruksledningen stod som värd för det kaffe med härligt bröd, som stod uppdukad på långa bord. Sedan direktör Brännström avtackats av landshövdingen följde årsmötesförhandlingarna under landshövdingens ordförandeskap. För donationer, som kommit fornminnesföreningen till del under det gångna året, redogjordes, nämligen »Frans och Constance Anderssons donation», omkring 420 000 kr., med uppgift att befordra Uplandsmuseets byggnadsfråga och att stödja museets insamlingsverksamhet, fornvårdare Albin Rylanders donation av 1 100 kr. till reparationer vid Kvekgården samt f. landshövding Hilding Kjellmans läns gåva, 25 750 kr., som under benämningen »Landshövding Hilding Kjellmans hembygdsfond» och under fornminnesföreningens förvaltning ekonomiskt skall stödja hembygdsvärden inom Uppsala län. Ordföranden uttalade fornminnesföreningens djupa tacksamhet över nämnda testamentariska förordnanden, donationer och gåvor, tillsammans tagna de största Uplands fornminnesförening någonsin fått mottaga. Reglementet för »Landshövding Hilding Kjellmans hembygdsfond» fastställdes. Föreningens förtjänstmedalj tilldelades folkskollärare Manfred Ohlsson, Rådmansö, nämndeman Samuel Sellin Tegelsmora, och kassör John Södergren, Tegelsmora, för bestående insatser inom uppländsk kulturminnesvård. Härefter skedde stadgeenliga val. De som stodo i tur att avgå ur styrelsen omvaldes. Som ny styrelsemedlem efter f. rektor Wilhelm Mattson, Väddö, som önskat avgå, valdes riksdagsman Hjalmar Åhman, Rånäs. Som ny medlem efter friherrinnan Wera von Essen valdes friherrinnan Beth de Geer, Leufsta och Väsby. Revisionsberättelserna föredrogos och i enlighet med revisorernas förslag godkändes balansräkningarna och beviljades styrelsen decharge för förvaltningen under år 1952.

Efter kaffedrickningen besågs brukets äldre bebyggelse och minnesmärken under ciceronskap av bruksbor. Söderfors Gammelgård förvisades av hembygdsföreningens ordförande förrådsförvaltare Georg Wahlström och amanuens Anna-Märta Tjernberg. Landshövdingen framförde deltagarnas tack för det generösa och ståtliga mottagande som bruksledningen och Söderfors hembygdsförening visat fornminnesföreningen.

Färden fortsattes till Tegelsmora, där hela bygden mött upp för att närvara vid hembygdsgårdens invigning. Sedan fornminnesföreningens och Tegelsmora hembygdsförenings medlemmar samlats

Bild 2. Ordföranden i Söderfors hembygdsgårdens förrådsförvaltare Georg Wahlström demonstrerar för intresserade besökare några av Gammelgårdens dyrgripar.

på planen framför hembygdsgården, hälsade nämndeman Samuel Sellin de närvarande välkomna och redogjorde för hembygdsgårdens byggnads- och tillkomsthistoria. Framlidne ingenjör Axel Adlings insats som samlare framhölls liksom intendent Ålenius inspirerande ledning vid hembygdsgårdens och samlingarnas iordningställande. Landshövding Andrén förrättade så invigningen av gården och framhöll det betydelsefulla arbete Tegelsmora hembygdsgårdens förvaltning här nedlagt. Fru Adling hyllades och till intendent Ålenius, som på grund av sjukdom ej kunde närvara, sändes hälsningar genom fru Ålenius. Till sist utdelades fornminnesföreningens förtjänstmedalj till de båda inom Tegelsmora hembygdsgårdens ivrigt verksamma kulturminnesvårdarna nämndeman Sellin och kassör Södergren. I grupper besågs härefter hembygdsgården och kyrkan.

Färden fortsatte till Örbyhus slott, som genom tillmötesgående från grevinnan Metta von Rosen upplätits för fornminnesföreningen. Från slottstrappan välkomnade inspektor och fru Alvar Johansson, vilka i grevinnans frånvaro skötte värdskapet. Efter inspektor Johanssons slottshistorik besågs i grupper Erik XIV:s fängelse,

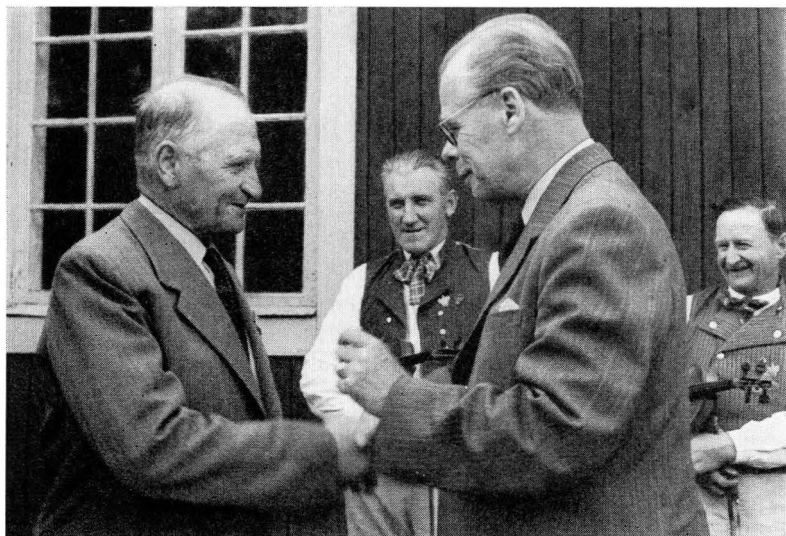

Bild. 3. Fornminnesföreningens ordförande landshövding Andréén överlämnar föreningens medalj och diplom till nämndeman Samuel Sellin, Tegelsmora.

Riddarsalen med slottets vapensamling samt den privata slottsvåningen. Den vackra slottsparken beundrades och i Orangeriet bjödos deltagarna på läskande saftbål. Sedan landsantikvarie Sundquist på ordförandens uppdrag framfört deltagarnas hjärtliga tack till inspektör Johansson och hans medhjälpare vid slottsvisningen, anträdde resan till Uppsala och middagen på Stadshotellet. Landshövdingen hyllade dagens medaljörer och medverkande samt avtackade utflyktens arrangörer. Folkskollärare Manfred Ohlsson talade för medaljörerna och så småningom skiljdes utflyktsdeltagarna åt, glada och belåtna över ytterligare en minnesrik resa i ett vår-fagert Uppland.

—rg.